

Csak magas agancsát bírom megpillantani. Lebukva futok a kukorica tábla mellett a túlsó vége felé, a szél jő, a száraz kukorica levelek jótékonyan zörögnek, ez most segítségemre van. A bika nem vehet észre...

Kibukkanok a tábla végén. A bika sehol sincs. Másodpercekkel előzőtt meg s már bevonult az erdőbe, alig százötven lépésnyire tőlem.

Sietek a csapájához. Gyanakodtam volt, hogy hátha valami sebzett bika, azért is feküdt le, dehogy, nincs ennek semmi baja sem, csak megriasztották a szomszédságban. Azóta talán megnyugodott s most alkalmasint megmarad ebben az erdőrészben. Hajnali négy órától nyolcig már cserkésztem, illetve talpon voltam, a lábom a csuszamlás miatt oda van, de azért újra kezdem a cserkészést. Végig bolyongom azt az erdőt, ahol a bikát sejtem. Sehohsem találkozom vele. Délfelé kerülök haza, holtra fáradtan, rokkantan. Csak ne kellett volna átöltözni, akkor időt nyerek s még ott érem a szarvast, ahol aligha elszökhetik előlem, fényes nappal, sík mezőn. Elég lett volna három perccel korábban érkezni. Hát nem volt szerencséje annak a szarvasnak?!

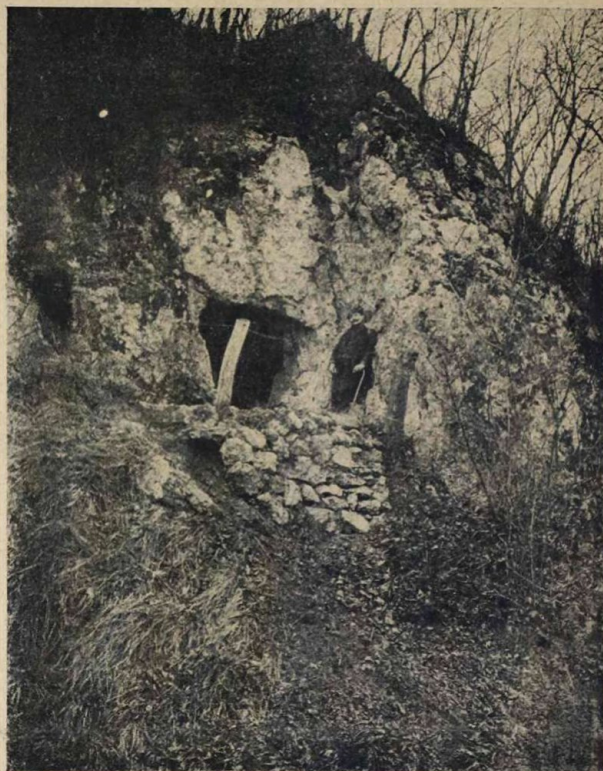
A jánoshegyi átjáró a budai hegységben.

— 2 képpel. —

Irta: Kadié Ottokár dr.

Barlangok tudvalevőleg leginkább mészkőben és dolomitban fordulnak elő, mert a csapadékvíz ezt a két kőzetet legkönnyebben oldja és oldó hatásánál fogva bennük földalatti üregeket alkot. Míg a mészkőnek barlangalkotó tulajdonságát régóta elismerték, a dolomitot egyes szakemberek jóideig erre a célra nem tartották olyan alkalmasnak, mint a mészkövet. Szerintük a dolomit nem szilárd vegyület.

E felfogásból kifolyólag az a nézet keletkezett, hogy a víz a dolomitból csak a mészcsonátot oldja, míg a magnéziacarbonát feloldatlan marad. Számos hanem mész- és magnéziacarbonátból álló keverék.

A Jánoshegyi átjáró bejárata.

Fot. Bekey I. G.

Olasz irredenta.*

I. A hontalan.

— Torquato Tasso. —

Növény, melyet tövéről rég letéptek,
Nap miért ragyog rád, szél meg miért legyint?
A csonka gallyról többé lomb nem int,
S gyümölcs és termés rajtad meg nem érnek.

Hazám földjéből engem is kitéptek,
S most száraz lombként szél sodor megint.
Feléled-e még? Ki rámtelint,
Bús romnak vél, mit sorscsapások értek.

Az örök lég, nap éltető sugára,
Vagy szent vizeknek kristálynedve tán,
Mi megújhodást hozhat még nekem?

Zöldelni készíthet-e valahára
Az új talaj? Vagy árny s halál csupán,
Mikéért görnyedve kellett küzdenem?

II. A vándormadárhoz.

— Giosuè Carducci. —

Zord ősz jöttével, lég zarándoka,
Te látni mégy, mit szived, lelked áhít,
A Nilust és Olaszhon rózsafáit,
S lakást cserélsz csupán, hazát soha.

Szivedbe, míg bolyongsz ide-oda,
A honvág egyszer mégis tán beállít,
Lángként kigyúl és lelkedbe világít
Legelső fészked édes otthona.

Ha majd pihenni fáradtan, letörten
Leszálsz az Apenninek erdejére,
Olajfalombos márványhalmokon,

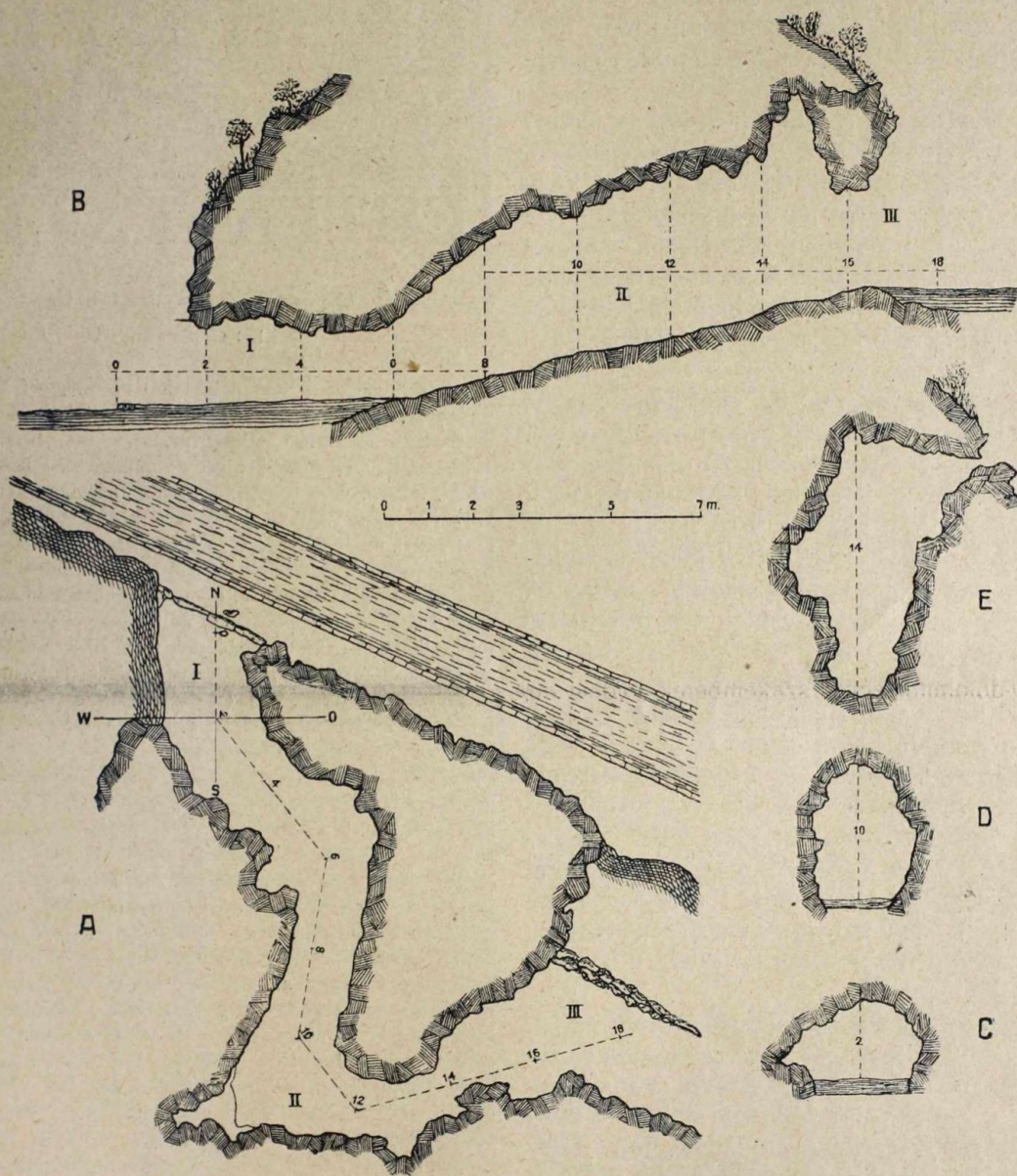
Egy kertövezte házat lelsz a völgyben,
S ha új urának nincsen ellenére,
Köszöntsd nevemben, én zarándokom!

* Az olaszok figyelmébe ajánlom nagy nemzeti költőiknek e két versét. A fordító.

Fordította: ZOLTÁN VILMOS.

későbbi kísérlet azután bebizonyította, hogy a dolomit nem keveréke a két carbonátnak, hanem szilárd két-
tős vegyület, ami különben a százalékszerinti egyenlő
vegyi összetételből is következik. De ellentmond a
fent jelzett felfogásnak maga a természet is, mert

a dolomitnál fiatalabb képződmény s ezért mindenütt
az utóbbi fölött látjuk települve. Legjobb bizonyítéka
ennek a rétegtani viszonyoknak a Jánoshegy, melynek
zöme dolomitból áll, csúcsa ellenben dachstein-
mész. Bár ez a két alapkőzet hegységünkben szá-

A Jánoshegyi átjáró alaprajza (A), hosszmetsete (B) és harántmetsetei (C, D, E).
Térképezte 1919. évben: Kadić Ottokár dr. — I = Bejárat, II = Folyosó, III = Kijárat.

ismerünk számos olyan dolomitvidéket, mely ugyan-
olyan mértékben el van karsztosodva, mint bárme-
lyik mészkőterület s ennél fogva barlangok is épp
oly gyakoriak lehetnek ott, mint itt.

Az utóbbi felfogás mellett tanuskodik a budai
hegység is. Utóbbi, mint tudjuk, össze-vissza töre-
dezett, de mégis bizonyos törési vonalak irányokban
kifejlődött röghegység, melynek alapkőzete felső
triaszkori dolomit és dachsteini mészkő. A mészkő

mos helyen, úgy, mint jelen esetben, együtt fordul
elő, helyrajzi elhelyezkedésükben mégis bizonyos
szabályszerűséget látunk, mely abban áll, hogy a
hegység külső, szélső tagjai főleg dolomitból, a hegy-
ség belseje ellenben mészkőből épült.

A budai hegység dolomitjában előforduló üregek
közé tartoznak: a gellérthegeyi sziklaüregek (a Szent-
iván-barlang kivételével), az Óbuda fölötti táborhegyi
sziklaüreg és az itt tárgyalandó Jánoshegy ürege.

Utóbbi azon ritkábban előforduló sziklaüregek közé tartozik, mely két nyílással, egy bejáráttal és egy kijáráttal bír s ennél fogva azon barlangtípus közé tartozik, melyet a németek „Durchgang“-nak neveznek. Magyarban ezt a típust leghelyesebben „átjáró“-nak nevezhetjük. A szóbanlevő sziklaüregt eszerint, minthogy mindeddig határozott földrajzi neve nem volt, „jánoshegyi átjáró“ néven fogom a következőkben ismertetni.

A jánoshegyi átjáró a budai hegységhez tartozó Jánoshegy ÉNy-i lejtőjén az ott húzódó kocsíút mellett nyílik. Legkönnyebben úgy találjuk meg, hogy a Jánoshegy túlsó oldalán levő vendéglőtől a nevezett kocsíúton ÉNy-i irányban elindulva s a hegyet körüljárva az út DK-i szakaszában addig megyünk, míg az átjáró alsó nyílását, ill. a bejáratát jobbra az út melletti sziklacsoporthoz meg nem találjuk.

Az átjáró É-ra néző 2 m. széles és 1'80 m. magas, felül ívalakban hajló *Bejárat* (I.), egy többször irányt változó, lankásan fölfelé menő *Folyosó*-ba (II.) vezet. A 4 m. hosszú, 2 m. széles és 1'5 m. magas alsó szakasz vízszintesen DK-i irányban halad, végén kissé kibővülve egy ugyancsak 4 m. hosszú, 1'5 m. széles és átlag 3 m. magas DDNy-i irányban lankásan fölfelé terjedő középső szakaszba megy át. A folyosó itt újból kibővül s azután 4 m. hosszúságban KÉK-i irányban kifelé vezet. A kijárat felé a Folyosó 2 m.-re kiszélesedik, menyezete pedig 4'5 m. magas, hegyes csúcsban végződő kupolává fejlődik, melyből két kis ablakszerű lyuk a hegy tetejére nyílik. Az átjáró *Kijárat* (III.) 2 m. széles és éppoly magas nyílás, melyből kilépve keskeny, rövid sétatúton a kocsíútra megyünk. Az üreg teljes hosszúsága 14 m. A Bejárat és a Kijárat közötti magassági különbség 2'4 m. Az átjáró erősen mállott dolomitban, három, a folyosó irányaival megegyező repedés mentén fejlődött. Feneke meztelen szikla s így ásatásra nem alkalmas.

Bár a jánoshegyi átjáró forgalmas sétaút mellett van s majdnem közismert, *Thirring Gusztáv* kalauzában¹ található rövid megemlékezés kívül az irodalomban erről a barlangról sehol sem találunk valamelyes följegyzést. Ez a körülmény indított arra, hogy a budavidéki barlangok rendszeres kutatása kapcsán 1919. évi augusztus hóban ezt az üregt is átkutassam és megismertessem.²

Az üreg felmérésénél a Pannonia Turista-Egyesület Barlangkutató Szakosztálya részéről *Som Imre* munkatársam segédkezett, mely szivességét ezen a helyen is készséggel elismerem.

¹ *Thirring G.*: Budapest környéke. Gyakorlati kalauz. 55. old. Budapest, 1900.

² *Kadić O.*: Jelentés az 1917—1919. években végzett barlangkutásaimról. (Barlangkutatás VII. köt., 15. old.) Budapest, 1919.

A vadászeb arányos alkata.

Írta: Ötvös Balázs.

Bármilyen célra teremtek, tehát bármilyen fajtájú legyen a vadászeb, valamennyinek egyeznie kell általános formára, csontszerkezetre és a test teljesen megoszló arányaira nézve. A jól szerkesztett eb eleve többet ígér és munkára nagyobb képességet mutat, teljesít, mint a hibás szerkezetű. Hiába kimondott mezei vagy vízi eb a vizslánk, hiába van meg benne az igyekezet, ha laza vállai, nyúlt, sülyedő (nyerges) vagy ellenkezőleg domborodó háta (pontyhát), terpesztett ujjú lábai hamar felemészlik erejét és a korán beálló fáradtság, kimerültség használhatatlanná teszi rövid idő alatt. Egyenlő tűzzel és talán egyenlő sebességgel vág neki a herésnek, krumplitáblának forró nyári napon a jó szerkezetű, meg a rosszul alkotott eb, de míg a helyes testű, arányos vizsla alig csökkenő erővel és kitartással dolgozik napestig a fáradtság feltűnő jelei nélkül, addig a rossz szerkezetű vadásztárs csak hevéből űzve erőlteti magát előre. A fáradtság kimeríti, liheg, zihál, tüdeje — a sekély, keskeny vagy nem rugalmas, igen domború bordájú mellkasban — zörög-zakatol, mint egy lokomotív, minden izma, idege elernyed, megzsibbad, nem hall, nem lát, nem érez, csak mozog, mint egy felhúzott gép, von-szolja magát, mint a szélütött, de mozgásában, keresésében már nincs rendszer, szavunkat nem hallja, nem hallgatja meg, kimerültségében nem érzi meg a vad szagát, felveri a nyulat, bele-szalad, belebotlik a fogolycsapatba. Végül annyira kimerül időnek-előtte, dolgovagezetenlen, hogy lógó nyelvvel, zakatoló tüdejével, meg-megcsukló rossz lábaival már csak a nyomunkban tud bal-lagni, majd — ha megállunk — leroskad a földre, kinosan hem-pereg és olthatatlan szomjúságában nagymohón nyeldesi a rő-nyire kiöltött nyelvén csurgó nyálát. Gazdája nem győzi men-tegetni ebét a későbbben hozzácsatlakozott vadásztárs előtt: „Úgy dolgozott eleinte, mint a kívánat, de most nem lát, nem hall, nem érez“. Igen, a rossz szerkezetű eb, amíg bírta, dolgo-zott legjobb tehetsége szerint, de ha kimerül, akkor nem bír, nem tud dolgozni. Ha azonban az egyébként jó hajlamú és jól tani-tott ebet megpihentetjük, szomjúságát enyhítjük, újból erőre kap és egy darabig megint jól fog dolgozni. Mit ér azonban az ilyen vadászat, ha minden félórai munka után félórát pihenőt kell adnunk az ebnek és elmulasztjuk a legjobb időt?

A jó formájú eb, melynek a mély mell győzősséget, a rövid hát, kemény kötésű derék, tehát az alak négyzetes formája gyorsaságot ad; melynek az arányos, nem túlterhelt, inkább száraz fejét nem húzza le kelletténél hosszabb nyak; melynek a gömbölyded lábafején jól záródó ujjai közé nem szorul be a kavics, porszem; melyeknek a jól görbülő körme nem akad meg minden rögben, nem csúszik vissza, ha meredeken kell felkapasz-kodnia; képes megfelelő trainingben tartva egész nap egyenlő